

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

مقایسه تأثیر رایحه بهارنارنج و مریم گلی بر درد و اضطراب پس از سزارین

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته آموزش مامایی

استاد راهنما: سرکار خانم ماندانا میرمحمدعلی ئی

استاد مشاور: سرکار خانم مژگان هاشم زاده

استاد مشاور آمار: جناب آقای عباس مهران

نگارش:

فروزان شریفی پور

دی ماه ۹۳

چکیده

زمینه و هدف: امروزه سزارین یکی از شایع ترین اعمال جراحی زنان به شمار می رود. سزارین در مواردی که جان مادر و یا جنین در خطر باشد نجات دهنده است اما متأسفانه در بسیاری از جوامع از جمله ایران به یک فرهنگ مبدل شده است. درد و اضطراب پس از سزارین با کاهش توانایی مقاومت در برابر عفونت، افزایش میزان استفاده از آنالژژیک ها، تأخیر در بهبودی زخم، خستگی ناشی از صرف انرژی جسمی و روحی و تأثیرات منفی بر خلق بیمار و افزایش اقامت در بیمارستان همراه است. بنابراین مدیریت درد و اضطراب برای سلامتی مادر و مراقبت از نوزاد و شیر دهی بسیار مهم است. هدف این مطالعه بررسی تأثیر رایحه بهارنارنج و مریم گلی بر درد و اضطراب پس از سزارین می باشد.

روش کار: این مطالعه از نوع کارآزمایی بالینی تصادفی سه گروهه (دو گروه مداخله و یک گروه کنترل) می باشد که در سال ۱۳۹۳ بر روی ۱۲۰ زن باردار که جهت سزارین به بیمارستان معتضدی کرمانشاه مراجعه کرده بودند، انجام شد. در دو گروه مداخله بلافاصله بعد از شروع درد، ۴، ۸ و ۱۲ ساعت پس از آن، آروماتراپی با ۳ قطره از اسانس انجام شد. در گروه کنترل آروماتراپی با نرمال سالین به روش مشابه انجام شد. نبض، فشارخون، تهوع، استفراغ، سردرد پس از آروماتراپی بر روی برگه ثبت اطلاعات ثبت شد. در هر یک از مراحل نیم ساعت پس از مداخله، نمره درد با مقیاس دیداری درد (VAS) و در مرحله ۱ و ۴، نیم ساعت پس از مداخله، نمره اضطراب با مقیاس اشپیل برگر ارزیابی و ثبت شد. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS (نسخه ۱۸) و آزمون های آماری دو، تست دقیق فیشر، کروسکال والیس، تی مستقل، تی زوج، آنالیز واریانس و... انجام شد و $P < 0.05$ به عنوان سطح معنی دار در نظر گرفته شد. یافته ها: بر اساس نتایج آزمون کروسکال والیس مشخص شد که افراد سه گروه از نظر میانگین شدت درد قبل از مداخله اختلاف معنی داری نداشتند ($P=0.285$). نتایج آزمون نشان داد که میانگین شدت درد در گروه مداخله در هر چهار مرحله بعد از مداخله به طور معنی داری کاهش یافت ($P < 0.05$). نتایج آزمون آنالیز واریانس نشان داد میانگین اضطراب قبل از مداخله در سه گروه اختلاف معنی داری نداشت ($P=0.15$). بعد از مداخلات بین سه گروه از نظر میزان اضطراب اختلاف معنی داری وجود داشت ($P < 0.05$). میانگین اضطراب قبل و بعد از مداخله در سه گروه اختلاف معنی داری وجود داشت ($P < 0.05$).

نتیجه گیری: یافته ها نشان داد استفاده از رایحه بهارنارنج و مریم گلی در مراقبت های پس از سزارین، در کاهش درد و اضطراب مادران موثر است. با توجه به اهمیت تسکین درد و اضطراب در زنان بعد از سزارین و لزوم آرامش او جهت برقراری ارتباط مؤثر با نوزاد و شروع شیردهی، استفاده از این روش به ارائه دهندگان خدمات در بخش های بعد از سزارین پیشنهاد می شود.

واژگان کلیدی: رایحه بهارنارنج، رایحه مریم گلی، درد، اضطراب، سزارین.

Tehran University of Medical Sciences

School of Nursing and Midwifery

Comparison of Citrus arantium and Salvia officinalis aromas on pain and anxiety after cesarean

Under Supervision of:

Ms.Mandana Mir Mohammad ali e

Mozhgan Hashem Zadeh

Advisor Statistics:

Mr.Abas Mehran

A thesis submitted to the Graduate Studies Office In partial fulfillment of the requirements for The degree of Master Science in The Midwifery discipline

Forozan Sharifipour

January 2015

Abstract

Background and objective: Nowadays cesarean is one of the most common surgeries in women. Cesarean is helpful, when life of mother or foetus is at risk. But unfortunately it becomes a culture in most countries like Iran. Decreasing resistance against infection, increasing the usage of analgesics, delaying the recovery of laceration, weariness due to physical and mental energy consumptions, and increasing the hospitalization, are the results of Post-cesarean pain and anxiety. Therefore the management of pain and anxiety is very important in maternal, newborn care and breastfeeding. The purpose of this study is evaluating the effect of Citrus arantium and Salvia officinalis aromas on pain and anxiety after cesarean section

Methods: This study was a randomized clinical trial on 120 pregnant women referred to Motazedi hospital of Kermanshah for cesarean section in 2014. They were put in three groups in random, (two interventions and one control). In the first intervention group, the women were exposed to three drops of essential oil of Citrus arantium aroma and in the second intervention group the women were exposed to three drops of essential oil of Salvia officinalis aroma immediately after the onset of pain and 4, 8 and 12 hours later.

Similarly, the control group were exposed to three drops of normal saline. Pulse rate, blood pressure, nausea, vomiting and headache were recorded in a data sheet half an hour after intervention. The VAS pain score (VAS) was detected for each group. The anxiety was evaluated by Stat scale for each group at the first and fourth stage half an hour after intervention. The anxiety score was recorded by Schpilburger scale.

Data was recorded and processed according to Chi-square test, Fisher exact test, Kruskal-Wallis test and independent t-test. Analysis of variance was performed and $P < 0.05$ was considered as a significant level.

Results: Based on the results of the Kruskal-Wallis test, the severity of pain before intervention was not significantly different in three groups ($P = 0.285$). Results showed the average of pain severity in intervention group decreased significantly in all four steps after intervention. ANOVA results showed that the average of stress in the three groups had no significant difference before intervention ($P = 0.15$). After the intervention among this three groups, the anxiety levels had significant differences ($P < 0.05$). There was a significant difference in average anxiety before and after intervention among the three groups ($P < 0.05$).

Conclusions: The findings suggest that the use of fragrances and *Salvia officinalis* *Citrus arantium* in postcesarean care is effective in reducing pain and anxiety of mothers. Considering the importance of anxiety and pain relief of post-cesarean women and their calmness to have an effective relation with their child and .breastfeeding, using this method is suggested

Keywords: *Citrus arantium* aroma, *Salvia officinalis* aroma, pain, anxiety, caesarea.